

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 213-11/13-6/ EPA 1345-VI
Ljubljana, 16. 10. 2013

Državni svet Republike Slovenije je na 11. seji 16. 10. 2013, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04 in 68/06), sprejel naslednje

M N E N J E

k Predlogu zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva (ZPŠOIRSP) - druga obravnava

Državni svet **podpira** predlog zakona, pri čemer poziva predlagatelja in pristojni odbor Državnega zbora, da v nadaljevanju zakonodajnega postopka preučita in upoštevata konkretne pripombe Društva izbrisanih prebivalcev Slovenije.

Državni svet Republike Slovenije je v preteklem obdobju večkrat aktivno obravnaval problematiko, v zvezi s katero je Državnemu zboru podal tudi mnenja in predloge za morebitno ustrezno rešitev. Večplastna in zapletena problematika in pogosto nasprotujoča si politična stališča in različna strokovna mnenja v preteklosti niso pripomogla k celovitem sooblikovanju predlogov rešitev. Državni svet podpira sistemsko ureditev pravičnega zadoščenja oziroma povračila škode, ki je izbrisanim nastala zaradi izbrisa stalnega prebivalstva. Zato Državni svet poudarja pomen dialoga in sooblikovanja možnih rešitev.

Predstavniki Društva izbrisanih prebivalcev Slovenije so v luči sistemske ureditve pravičnega zadoščenja oblikovali stališča in amandmaje k predlogu zakona. Zavedajo se kriznega obdobja in pomanjkanja finančnih sredstev. Zato predlagajo tudi zavezo Vlade po kateri bi bila "dolžna po enem letu veljavnosti tega zakona in vsako naslednje leto Državnemu zboru poročati o tem, koliko finančnih sredstev bo zahtevalo izvrševanje zakona in glede na zmogljivosti državnega proračuna in glede na ekonomski in socialni položaj v državi predlagati ustrezno prilagoditev dinamike izplačevanja odškodnin ugotovljenemu stanju". Potrebno je zagotoviti realno dogovorjeno odškodnino, povrnjeno v daljšem časovnem obdobju.

Predlagatelj navaja, da upravne enote razpolagajo z vsemi podatki, ki se nanašajo na izbris iz registra stalnega prebivalstva, zato so tudi najprimernejši organ za odločanje o odškodnini v upravnem postopku. Ministrstvo za notranje zadeve je s predlaganim zakonom določeno kot pritožbeni organ. V skladu z navedenim bi kazalo ponovno pretehtati mnenje Informacijskega pooblaščenca Republike

Slovenije, ki meni da ni videti argumentov za povezovanje evidenc iz 24. člena predloga zakona z registrom tujcev z namenom pridobitve osebnih podatkov vlagateljev zahteve, ker so po njegovem mnenju vsi omenjeni podatki navedeni že v vlogi.

Upravičenci bodo po predlaganem zakonu upravičeni do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje in do vključitve v druge prednostne obravnave v t.i. integracijskih programih. V izogib morebitnim težavam pri uresničevanju določb zakona in morebitnemu podvajanju pravne ureditve navedene pravice bi kazalo pretehtati in upoštevati pripombe Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da se določneje opredelijo določbe 16. člena predloga zakona.

Po opravljeni konstruktivni razpravi je Državni svet sprejel naslednja stališča:

1. Državni svet podpira Predlog zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva - druga obravnava, EPA 1345-VI, ki ga je Državnemu zboru predložila Vlada. S predlaganimi rešitvami se urejajo oblike pravičnega zadoščenja oziroma povračila škode, povzročene zaradi izbrisa in bodo tudi na področju odškodnin odpravljene kršitve temeljnih človekovih pravic in popravljene krivice, ki so bile povzročene.
2. Z vidika razumevanja vsebine 26. člena Ustave Republike Slovenije o odškodninski odgovornosti države, je bila v letu 2013 izdana sistemska odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije (odločba št. Up-695/11 z dne 10.1.2013), ki ocenjuje, da je Republika Slovenija odgovorna tudi za protipravno ravnanje, ki ga ni mogoče pripisati določeni osebi ali določenemu organu, temveč državi oziroma njenemu aparatu kot takemu, kakor tudi za primere, ko ni individualiziranega odnosa med nosilcem oblasti in prizadetim posameznikom, kot je to primer v postopkih varstva pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (23. člen Ustave), ko gre za soodgovornost ne le sodne veje oblasti, temveč vseh treh vej oblasti, torej tudi izvršilne in zakonodajne.
3. Državni svet ugotavlja, da predlog zakona sledi odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-284/94 z dne 4.2.1999 in št. U-I-246/02 z dne 3.4.2003 in ugotovitvi, da za prenehanje prijave stalnega prebivališča državljanom drugih republik nekdanje SFRJ oziroma za izbris iz registra stalnega prebivališča ni bilo zakonske podlage.
4. Predlog zakona sledi odločbi Velikega senata Evropskega sodišča za človekove pravice (pritožba št. 26828/0, dne 26. junija 2012), ki je presodilo, da zgolj priznanje kršitve človekovih pravic in izdaja dovoljenja za stalno prebivanje niso primerna in zadostna poprava krivic na državni ravni, če ni ponujeno tudi ustrezno zadoščenje. Republika Slovenija mora za izvršitev sodbe Velikega senata ESČP z zakonom vzpostaviti odškodninsko shemo in sistemsko urediti povračilo škode izbrisanim, katerim so bile zaradi izbrisa kršene človekove pravice.
5. Državni svet ugotavlja, da predlog zakona še ni usklajen s predstavniki izbrisanih glede kroga upravičencev, višine denarne odškodnine za mesec izbrisa in glede omejevanja denarne odškodnine v sodnem postopku. Pristojno ministrstvo se do predlaganih amandmajev Društva izbrisanih prebivalcev Slovenije še ni opredelilo. Glede na obojestransko izraženo pripravljenost za sodelovanje bi kazalo še pred nadaljevanjem zakonodajnega postopka zblížati stališča in izboljšati rešitve.

6. Državni svet predlaga, da se v nadaljevanju zakonodajnega postopka v največji možni meri upoštevajo usklajena stališča in konkretne pripombe (Društva izbrisanih prebivalcev Slovenije, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije ter Informacijskega pooblaščenca Republike Slovenije) tudi v izogib morebitnemu postopku, v katerem bi vsebino rešitev s stališča primernosti, nujnosti in sorazmernosti presojalo Ustavno sodišče Republike Slovenije.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Mitja Bervar
predsednik